

ventioner för civila och politiska rättigheter.

Antologin ger däremot inga färdiga svar på detta komplexa ämnesområde, och någon handbok i ämnet är den knappast. Däremot väcker den nya frågan på gamla problem.

Aktuellt ämne

För egen del hade jag önskat en redovisning av kunskapsläget om hälsa kopplat till t ex ny teknik och mänskliga rättigheter, globaliseringens effekter för hälsa och mänskliga rättigheter samt en problematisering av rollfördelning mellan vetenskapssamhälle och de politiska/ekonomiska nivåerna. Kanske är det som Jonathan M Mann skriver i slutet av boken: »For we are living at a time of paradigm shift in thinking about health and therefore about medicine and public health».

Boken »Health and human rights» visar hur sammanlänkade förutsättningarna för hälsa är med demokrati och medborgerliga fri- och rättigheter. Sett i det perspektivet är ju frågan om hälsa och mänskliga rättigheter också ett aktuellt ämne i dagens svenska samhälle, där den fria forskningens oberoende ställning gentemot politiska och andra mål ständigt måste diskuteras, värderas och preciseras. •

EMDR – ny metod för barnpsykoterapi

Robert H Tinker, Sandra A Wilson.
Through the eyes of a child: EMDR with children. 288 sidor. New York–London: W W Norton & Co, 1999. ISBN 0-393-70287-1.

Recensent: Göran Högberg, överläkare, PBU Liljeholmen, Stockholm.

Denna bok handlar om en ny metod för barnpsykoterapi. Det gäller EMDR för barn. EMDR är en förkortning som står för eye movement desensitization and reprocessing. EMDR är tidigare känt för behandling av posttraumatisk stress.

I denna bok utvidgar författarna fältet och berättar om sitt arbete med barn.

De redovisar sina modifikationer av behandlingsprotokollet för åldersgrupperna 2–3, 4–5, 6–8 och 9–12 år.

Metoden inriktar sig på att arbeta direkt med känslor och då speciellt rädsla, vrede och skuld. När dessa känslor minskat sitt grepp om barnen, så har både negativa tankemönster och dysfunktionella beteenden snabbt minskat. Behandlingstiderna är korta, och ofta nås ett bra resultat med ett fåtal behandlingar medan mer komplicerade tillstånd, och då framför allt depression, kan kräva fler behandlingstillfällen.

Rytmsk bilateral sensorisk stimulering

Metoden EMDR beskrivs som en accelererad bearbetning av psykiska trauman med hjälp av rytmisk bilateral sensorisk stimulering. Sådan stimulering kan vara ögonrörelser från sida till sida, ljudimpulser växlande från höger och vänster sida eller beröring växelvis på höger och vänster sida av kroppen. Det som bearbetas kan vara traumatiska minnen, känslomässiga blockeringar eller besvärande symtom.

Förordar en komplettering till DSM-systemet

Författarna har en intressant kritik av DSM-systemet för psykiatriska diagnoser. De menar att det bygger på konstellationer av symtom men saknar en etiologisk bestämning som utgör möjlig grund för prognostiska bedömningar. De hävdar att en diagnos bör innebära ett uttalande om prognos och sannolikt behandlingsutfall. Det de förordar som en komplettering till DSM-systemet är en noggrann anamnes av upplevda trauman som sätts i relation till barnets ålder, utveckling och stöd från omgivningen.

Psykiska trauman kraftigt underdiagnostiserade

Författarna hävdar med hjälp av forskningsreferenser att psykiska trauman med åtföljande symtom inom området posttraumatisk stress är kraftigt underdiagnostiserade bland såväl vuxen- som barnpsykiatriska populationer.

Om detta stämmer så kanske fler patienter än nu skulle kunna få en behandling som löser upp blockeringar som traumat har skapat.

De problemområden där författarna redovisar gott resultat är mardrömmar, posttraumatisk stress, fobier, tvångstillstånd, ångeststillstånd, sorgreaktioner,

depression, aggressivitet, reaktiv anknytningsstörning samt uppmärksamhetsstörningar.

Möjlig behandlingsmetod för barn med psykiska trauman

Det jag tycker är av speciellt intresse är arbetet med reaktiva anknytningsstörningar samt barn med uppmärksamhetsstörningar.

Barn med reaktiva anknytningsstörningar kan vara barn med svåra traumatiska upplevelser i tidig ålder som fosterbarn, adoptivbarn och barn med tidiga traumatiska sjukhusvistelser.

Dessa barn kan drabbas för livet av sin rädsla och osäkerhet, och det känns upplyftande att läsa om en möjlig och lättillgänglig behandlingsmetod.

Vad gäller barnen med uppmärksamhetsstörning så rör sig författarna på minnerad mark. De rör sig försiktigt men bestämt och hävdar dels att många barn med uppmärksamhetsstörning lider av sviter av traumatiska livshändelser, dels att de barn som har en rent organisk grund till sin uppmärksamhetsstörning ofta har sekundära svåra livsupplevelser som gör att de får problem med självförtroendet och att detta kan gå att behandla. Dessa tankar kan vara av värde inom svensk barnpsykiatri där diagnosen av uppmärksamhetsstörning har utvecklats men där behandlingsutvecklingen släpar efter.

Trots författarnas redovisning av goda resultat inom ett brett diagnosregister så är de noga med att betona vikten av att utreda behovet av annan behandling som familjeterapi och farmakoterapi. Vidare pekar de på behovet av kontrollerade kliniska studier.

Bok för psykoterapeuter och andra intresserade

Boken är framför allt riktad till psykoterapeuter. Vissa avsnitt är nog för detaljerade för vanliga läsare medan fallbeskrivningar och symtominriktade genomgångar ger mycket för alla som är intresserade av psykoterapi med barn.

En stor glädjekälla är det utförliga och högaktuella registret, som väl speglar senaste nytt inom området barn och traumatiska upplevelser.

Författarna berättar även att de använder trummor i sin behandling, och då vidgas utvecklingsområdet kraftigt till att se vad rytm, musik och rörelse i kombination med psykisk bearbetning kan tillföra i behandlingen av barn med psykiska problem. •